

Pro publico bono, tertium non datur et cetera

dr n. hum. Beata Olędzka, adiunkt

Studium Języków Obcych
Warszawski Uniwersytet Medyczny
ORCID: 0000-0003-0676-3263

E-ISSN 2353-8597; ISSN 1231-028X; nr art. Lek.202409.08 © P

Kontynuujemy prezentację wybranych zwrotów łacińskich, zapoczątkowaną w numerze 05/2024 „Leku w Polsce”. Łacińskie zwroty i sentencje opatrzone zostały wymową¹, polskimi tłumaczeniami i przykładami użycia².

- **Pro publico bono** [czyt. pro públiko bono] – dla dobra publicznego, bez zapłaty
„Nasi adwokaci udzielają porad *pro publico bono* wszystkim potrzebującym.”
- **Sapienti sat** – mądrému wystarczy, to co powiedziane
„Dlatego mówię tak ostrożnie, żeby powiedzieć tyle, ile należy powiedzieć. Wydaje mi się, że *sapienti sat*. Ludzie inteligentni, ci, którzy znają się na tej problematyce, wiedzą dokładnie, o czym w tej chwili mówię.”
- **Spiritus movens** [czyt. spíritus mowens] – duch sprawczy, siła sprawcza
„Nie pamiętam już, kto był *spiritus movens* tego przedsięwzięcia, ale zakończyło się ono wielkim sukcesem.”
- **Sui generis** [czyt. sui géneris] – swego rodzaju, w swoim rodzaju
„*Sui generis* „konstytucją” transplantologii jest ustawa z dnia z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów...”³
- **Tempus fugit** – czas ucieka
„Rety, to twój syn jest już na piątym roku studiów? A dopiero zdawał maturę. *Tempus fugit!* Nie obejrzysz się, a będziesz miała wnuki.”
- **Terra incognita** [czyt. terra inkógnita] – nieznanzy lub niezbadany ląd, kraj lub inny obszar; dziedzina nowa dla kogoś
„Dla wspinaczy rejon Kongura to swoista *terra incognita*. Do końca lat siedemdziesiątych właściwie nie istniała możliwość uzyskania zezwolenia...”⁴
- **Tertium non datur** – trzeciego wyjścia nie ma
„Są dwa zestawy. Musisz wybrać albo zestaw 1, albo 2. *Tertium non datur.*”
- **Vox populi, vox Dei** [czyt. woks pópuli, woks dei] – głos ludu głosem Boga
„Mieszkańcy miasteczka postulowali, żeby na najbardziej niebezpiecznym przejściu dla pieszych zrobić dodatkowe oświetlenie. *Vox populi, vox Dei*, przychyłamy się do tego postulatu i takie oświetlenie wkrótce powstanie.”

Res longius continuabitur (cdn.)

¹ Zapropionowana wymowa jest tzw. wymową tradycyjną polską. Akcent w wyrazie łacińskim kładzie się na drugiej sylabie od końca.

W innych wypadkach akcent zaznaczono ukośną kreską nad wyrazem.

² Przykłady nieopatrzone przypisami pochodzą od autorów.

³ <https://www.dbc.wroc.pl/Content/30603/PDF/122.pdf> [dostęp: 4.06.2024]

⁴ Słownik Języka Polskiego PWN <https://sjp.pwn.pl/sjp/terra-incognita;2578068.html> [dostęp: 21.05.2024]